

V10 Veilig Slapen – protocol

Inhoud:

- Slaapkamer
- Wiegendood
- Gebruik van wieg en campingbedje
- Gebruik van buitenbedje
- Gebruik van kinderwagen
- Gebruik van buikdrager

Bijlagen:

Toestemmingsformulieren ouders

- Alternatieve slaapplek
- Buikslapen
- Inbakeren
- Slaapverwekkende medicatie

Inhoud

Inleiding	4
Slaapkamer	4
Opmaken van het bed: instructie kort opmaken	5
Wiegendood	6
Risicofactoren	6
Wat is warmtestuwing?	7
Wat is rebreathing?	7
Richtlijnen voor de praktijk om wiegendood te beperken	8
Algemene richtlijnen.....	8
Slaaphouding.....	8
Warmtestuwing.....	9
Veilige slaapplek.....	9
Veiligheid van de bedjes.....	10
Luchtweginfecties	10
Stress	11
Stagiaires en het op bed brengen van kinderen	11
Handelen in geval van mogelijke wiegendood.....	12
Instructies ter voorkoming van wiegendood in het kort	13
Alternatieve slaapplekken	14
I12 Bijlage bij intakeformulieren	21
Toestemmingsformulier alternatieve slaapplekken voor jonge kinderen.....	21
I13 Bijlage bij intakeformulieren	23
Toestemmingsformulier voor buikslapen bij jonge kinderen	23
I14 Bijlage bij intakeformulieren	25
Toestemmingsformulier voor inbakeren bij jonge kinderen.....	25
I15 Bijlage bij intakeformulieren	28
Toestemmingsformulier voor slaapverwekkende stof in medicatie bij jonge kinderen.....	28

Inleiding

In dit document zijn het organisatiebeleid en de richtlijnen ten aanzien van veilig slapen vastgelegd, inclusief het veilig opmaken van een bed en maatregelen met betrekking tot wiegendood. Ons organisatiebeleid volgt de richtlijnen van Veiligheid.nl en de Rijksoverheid.

In onze kinderopvang maken wij gebruik van bedjes die vallen onder de Europese normen (NEN) en Warenwetbesluit.

Naast het gebruik van een kinderledikant (binnen), kan er bij jonge kinderen gebruik worden gemaakt van alternatieve slaapplekken, zoals buitenbedjes (Lutjepotje) of kinderwagens. Kinderen worden alleen te slapen gelegd in een kinderwagen als het bijvoorbeeld niet in slaap kan vallen in de slaapruiimte of wanneer het in slaap valt tijdens het wandelen. Het kan ook voorkomen dat het vanwege een hoge buiten temperatuur te warm is in de binnen slaapruiimte en er gekozen wordt om de baby buiten in de schaduw te slapen te leggen. Hierbij is altijd direct toezicht door de pedagogisch medewerker(s).

Slaapkamer

De slaapruiimtes zijn zorgvuldig ingericht en voldoen aan de volgende normen:

- **Overzichtelijke indeling**
De slaapkamer is zorgvuldig ingedeeld, zodat het kind gemakkelijk kan worden neergelegd en opgehaald.
- **Veiligheid in gangpaden**
De gangpaden tussen de bedjes zijn ruim (minimaal 80 cm breed) om snel te kunnen handelen in geval van nood.
- **Geen speelruimte**
De slaapkamer is uitsluitend bedoeld voor slapen en wordt niet gebruikt als speelruimte.
- **Geen losse objecten**
Mobiles of speelgoed worden niet aan het plafond of bedjes gehangen om verstikkingsgevaar te voorkomen.
- **Veiligheid rondom bedje**
Er zijn geen loshangende koordjes, touwtjes, snoeren of elastiekjes

binnen bereik.

- **Kindvriendelijke stopcontacten**
Stopcontacten zijn buiten bereik of voorzien van veiligheidsplaatjes.
- **Veiligheidsglas en uitvalbeveiliging**
Ramen zijn voorzien van veiligheidsglas en een uitvalbeveiliging om ongelukken te voorkomen.
- **Toezicht door ruiten**
De slaapruiimte heeft ruiten in de deuren waardoor toezicht mogelijk is.
- **Gecertificeerde bedjes**
De kinderen slapen in gecertificeerde en op leeftijd afgestemde bedjes en medewerkers zorgen ervoor dat het hekje dicht wordt gedaan.
- **Geschikte temperatuur**
Houd de slaapkamer op een gewenste temperatuur tussen de 15 en 21 graden Celsius volgens de richtlijnen van het Rijksinstituut voor Volksgezondheid en Milieu (RIVM).
- **Geen belemmerende objecten**
Gebruik geen dekbedden, dikke dekens, vachtjes, hoofd- of zijbeschermers, kussens of plastic zeiltjes: hierdoor wordt de ademhaling van het kind belemmerd.
- **Matrascontrole en vervanging**
Matrassen van bedden en wiegen zijn stevig en goed passend. Vervang het matras wanneer nodig.
- **Luchtdoorlatende matrasbeschermer**
We gebruiken luchtdoorlatende matrasbeschermers in combinatie met goed passende katoenen hoeslakens.

Het welzijn van de kinderen staat altijd voorop. Zorg ervoor dat het kind zich in een veilige en geborgen omgeving kan ontspannen en genieten van een rustige slaap.

Opmaken van het bed: instructie kort opmaken

Voor een veilige slaapomgeving maak je het bedje kort op. Bij een kort opgemaakt bedje raken de voetjes van het kindje bijna het voeteneinde. Het beddengoed reikt tot de schouders. Op die manier ligt het hoofdje vrij (zie de afbeelding hieronder). Hierdoor raakt het kind niet makkelijk verstrikt in het beddengoed. Zorg ervoor dat je het kindje stevig instopt, want dan is de kans

groter dat het kind beter en dieper slaapt. In warme maanden kun je rustig alleen het lakentje gebruiken zonder deken.

Wiegendood

Als een baby die kort daarvoor nog kerngezond leek plotseling onverwacht dood in zijn bed of wieg wordt aangetroffen, spreekt men van wiegendood. Het betreft meestal jonge baby's: 85% is jonger dan een half jaar, met een piek in de derde en vierde levensmaand. Een enkele keer is het kind ouder dan een jaar.

Risicofactoren

In een aantal gevallen wordt alsnog een lichamelijke oorzaak gevonden, zoals een hartafwijking, een acute luchtweginfectie, verstikking door voedsel, kindermishandeling, verstrengeling in dekentjes of verstikking in tuigjes. In die gevallen waarbij niets wordt gevonden, zijn soms een aantal risicofactoren aan te wijzen, die in onderlinge combinatie of apart tot wiegendood hebben geleid. Deze factoren zijn:

- Te vroeg geboren;
- Een te laag geboortegewicht;
- Buikligging;
- Zijligging;
- Een onveilige slaapplek (bij een zacht matras is er bijvoorbeeld kans op rebreathing*)
- Het roken door de moeder of in de omgeving van de moeder tijdens de zwangerschap en/of na de geboorte;
- Drugsverslaafde ouders: baby's van drugsverslaafden hebben een sterk verhoogd risico;

- Een slechte groei na de geboorte;
- Luchtweginfecties;
- Behorend tot het mannelijk geslacht (wiegendood komt meer bij jongens voor);
- Dekbedjes;
- Hoofdkussentjes;
- Stootkussentjes;
- Temperatuur van de slaapkamer;
- Temperatuur van de baby zelf (warmtestuwing*);
- Roken in de ruimte waar de baby ligt;
- Het hoestdrankje Phenergan (of een ander drankje waarin de stof Promethazin voorkomt). Dit is slaapverwekkend;
- Oververmoeidheid.

Slecht functionerende nieren kunnen ook een factor zijn bij wiegendood. De problemen met de nieren kunnen op hun beurt weer een gevolg zijn van roken en slechte voeding tijdens de zwangerschap.

Er zijn ook factoren die het risico voor wiegendood verlagen, zoals het geven van borstvoeding en het gebruik van een fopspeen omdat dit de 'wekbaarheid' van de baby verhoogt.

Wat is warmtestuwing?

Als de baby het te warm krijgt, bijvoorbeeld door te dik beddengoed, te warme kleding, te hoge babykamertemperatuur, te veel zonnestralen in het ledikantje bestaat de kans op warmtestuwing. Het kind kan zijn warmte dan niet goed kwijtraken, de lichaamstemperatuur stijgt en het hartje van de baby moet te hard pompen. Het gebruik van een dekbed en een vachtje wordt daarom tot twee jaar niet toegestaan, evenals een elektrische deken. Op de kinderopvang worden daarom uitsluitend lakens en dekentjes gebruikt.

Wat is rebreathing?

Rebreathing is het verschijnsel als een kind zijn uitgeademde lucht weer inademt doordat hij met zijn gezicht te dicht op het materiaal van beddengoed, matras of knuffel ligt. Deze lucht bevat te veel CO₂ en te weinig

zuurstof waardoor het kind kan stikken. Daarom moeten zowel het beddengoed als de wanden van de wieg en/of het ledikant altijd luchtdoorlatend zijn en mogen er geen kussens, hoofdbeschermers of grote knuffels in het bedje liggen. Je mag de baby nooit vastleggen in zijn bedje want dan kan hij zich vastdraaien en met het gezicht in het matras komen te liggen. Warmtestuwing en rebreathing verhogen de kans op wiegendood.

Richtlijnen voor de praktijk om wiegendood te beperken

Algemene richtlijnen

- In de ruimten waar kinderen verblijven wordt niet gerookt. Dit geldt ook voor ouders.
- Laat baby's niet zomaar een tijd huilen. Dat levert extra frustratie op, het kind ligt onrustiger en neigt eerder tot woelen. Daarmee loopt het kind een verhoogd risico.
- Als er een baby ligt te slapen, moet de leiding regelmatig (éénmaal in de 10 minuten) in de slaapkamer gaan kijken.
- Als je een ander kind op bed brengt, maak dan van de gelegenheid gebruik om ook even bij de andere slapende kinderen te kijken.
- Gebruik een babyfoon.
- De slaapkamer moet goed te ventileren zijn. De slaapkamer moet drie à vier maal per dag minstens 10 minuten geventileerd worden of er moet een doorlopende ventilatie zijn.
- De gewenste temperatuur in de slaapkamer is 15 tot 18 graden.

Slaaphouding

- Buikligging maakt het risico tot wiegendood 4 tot 5 maal zo groot. (bij een verkouden baby nog iets meer)
- Laat de baby ook geen één keer op de buik slapen
- In de eerste drie weken is zijligging nog goed mogelijk, maar na die tijd gaat een baby zich meer en meer omdraaien, meestal naar de rug, soms naar de buik.
- Na drie weken worden baby's niet meer op de zij, maar op de rug gelegd.

- Na zes maanden keren de baby's zelf. Omdraaien naar de rug is door de pedagogisch medewerkers te proberen.

Warmtestuwing

- Het aantal kinderen dat aan warmtestuwing overlijdt is 20-50 keer zo groot als het aantal kinderen dat aan hypothermie (te koude temperatuur) overlijdt.
- Bedenk dat de baby zich nog niet kan blootwoelen en overgeleverd is aan de zorg van volwassenen.
- Doe de centrale verwarming uit.
- Als de zon schijnt, moeten gordijnen worden gesloten.
- Baby's mogen niet te dik gekleed in bed gelegd worden.
- Kinderen die op hun buik slapen, stralen minder warmte uit en neigen daardoor eerder tot warmtestuwing.
- Zolang de voetjes/ nekje van de baby warm aanvoelen heeft de baby het niet koud.
- Een baby die zweet heeft het gevaarlijk warm. Let met name ook hierop wanneer een baby wat ziek is, koorts heeft, of wat verhoging.
- Een baby kan beter in katoenen kleding slapen.

Veilige slaappleaats

- Kinderen tot 1,5 jaar oud worden in een goed aansluitende babyslaapzak te slapen gelegd. Wanneer er gebruik gemaakt wordt van een dunne slaapzak, dan wordt deze toegedekt met een dunne deken. Wanneer er gebruikt gemaakt wordt van een dikke slaapzak, wordt er **géén** deken gebruikt. Ouders nemen bij voorkeur zelf een passende slaapzak mee.
- Kinderen tot 1,5 jaar slapen zonder dekbed, kussens, slopen of stootkussentjes. Plaats nooit plastic in het ledikant waartegen de baby zich vast kan drukken.
- Er wordt geen gebruik gemaakt van dekbedden. Het gevaar van rebreathing (het opnieuw inademen van de eigen uitgeademde adem) kan zich al voordoen als het kind met zijn gezicht tegen het dekbed aanligt.
- Er moet gebruik gemaakt worden van katoenen dekens bij kinderen van 1,5 tot 2 jaar.

- Indien er een deken gebruikt wordt, is het zaak het bed zo kort mogelijk op te maken: de voeten zoveel mogelijk bij het voeteneind, het hoofdje en de schouder tjes bloot (zie uitleg eerder in dit document)
- Elk bed moet meer dan 20 centimeter van de verwarming staan.
- Kinderen mogen nooit vast worden gebonden in bed.
- Kinderen worden nooit met een slab om te slapen gelegd.
- Kinderen worden nooit met haarspeldjes en elastiekjes te slapen gelegd.

Veiligheid van de bedjes

Dit betekent:

- Spijlen met 4,5 tot 6,5 centimeter ruimte tussen elkaar. Dit is in verband met de ventilatie. De spijlen lopen door tot de bodem en zijn tenminste 60 centimeter hoog.
- Een stevig, goed passend matras. De ruimte tussen het matras en het bed mag hooguit 2,5 centimeter zijn, zodat de baby niet bekneld kan raken.
- Geen kapotte of versleten matrassen gebruiken.
- Geen kussen of plastic materiaal in het bed gebruiken, ook geen plastic speelgoedbeesten.
- Geen koordjes, bandjes of touwtjes in het bedje.
- Slaapt het kind met een fopspeen? Dan mogen daar geen koordjes aan zitten.
- Geen zeiltjes in het bed, maar een molton onderlegger gebruiken.
- Het beddengoed en matrassen goed luchten.
- In een campingbedje gebruik je géén extra matras.

Luchtweginfecties

- Probeer contact met verkouden en/of hoestende mensen zoveel mogelijk te voorkomen. Kinderen met een luchtweginfectie hebben meer kans op wiegendood.
- Niezen doe je in de elleboog.
- Als je snipverkouden bent kun je beter uit de buurt blijven van baby's. Bedenk dat je eventueel het RS-virus bij je kan dragen en dat dit extra gevaar kan opleveren voor baby's tot 6 maanden en in het bijzonder kinderen die te vroeg geboren zijn.

- Verder is van belang dat de handen goed worden gewassen (met water en zeep) voordat je toch een zuigeling aanraakt.
- Geen hoestdrank geven die promethazine bevat of een ander middel dat slaperigheid als bijwerking heeft, tenzij dit is voorgeschreven door de huisarts.
- Licht de ouders hierover in. Indien de ouders er toch op staan, moet dit schriftelijk worden vastgelegd op het toestemmingsformulier met betrekking tot slapen met medische hulp middelen met een slaapverwekkende stof. Bewaar de papieren bij de andere gegevens van het desbetreffende kind.

Stress

- Zorg dat de kinderen voldoende slaap krijgen. Wisselingen, drukke evenementen, is voor de baby al gauw teveel.
- Zorg voor regelmaat, vaste gewoontes, rust en goede hygiëne.
- Invloed van stress blijkt uit het feit dat wiegendood nogal eens voorkomt tijdens, of kort na een logeerpartij/vakantie/autorit.

Stagiaires en het op bed brengen van kinderen

Stagiaires zijn bij ons op de kinderopvang om het beroep als pedagogisch medewerker te leren. Het op bed brengen van kinderen hoort ook bij deze vaardigheid. Voordat stagiaires baby's en overige kinderen naar bed mogen brengen hebben we de volgende voorwaarden opgesteld:

- Stap 1: Stagiaires gaan in eerste instantie (maar minimaal 5 keer) mee met de pedagogisch medewerker om te kijken hoe het op bed brengen van een kind gedaan wordt.
- Stap 2: Pedagogisch medewerkers gaan (minimaal 5 keer) mee met de stagiaire om te kijken of hetgeen de stagiaire bij stap 1 heeft geleerd in de praktijk kan brengen
- Stap 3: De stagiaire brengt het kind zelfstandig op bed en de pedagogisch medewerker controleert of alles zo is gegaan zoals de stagiaire bij stap 1 en 2 heeft geleerd. (minimaal 5 keer)
- Stap 4: De stagiaire brengt het kind zelfstandig op bed en de stagiaire vertelt aan de pedagogisch medewerker hoe het is gegaan.
- Stap 5: Als de pedagogisch medewerker heeft geconstateerd dat de stagiaire kinderen op een professionele wijze naar bed kan brengen mag de stagiaire dit zelfstandig uitvoeren.

Handelen in geval van mogelijke wiegendood

- Blijf kalm.
- Prikkel de baby (zonder krachtig te schudden, ondersteun het hoofdje!).
- Roep hulp in van collega's.
- Bel direct 112.
- Pas bij niet reageren op prikkelen mond op mondbeademing toe en daarna hartmassage.
- Ouders (laten) waarschuwen.
- Directie (laten) waarschuwen.
- Maak zo spoedig mogelijk notities waarin je zo volledig mogelijk alles noteert:
  - Hoe laat het kindje naar bed is gebracht;
  - Hoe laat je voor het laatst een kijkje bent gaan nemen;
  - Hoe je het kindje aantrof in het bedje en op welk tijdstip;
  - De houding van de baby;
  - De kleding die de baby droeg;
  - Maak eventueel foto's;
  - Wat zijn je acties geweest?
  - Besef je goed dat niets van wat je noteert van ondergeschikt belang is.

De directie beseft dat in geval van overlijden nazorg voor de ouders, de betrokken leidster(s) en collega's heel belangrijk is. Goede communicatie tussen alle betrokkenen staat daarbij voorop. In de eerste plaats hebben de ouders recht op volledig inzicht. Het is dus van groot belang dat je alles goed noteert. Als ouder wil je precies weten wat er is gebeurd en hoe het is gegaan. Aanbevolen wordt om in geval van plotseling en onverwacht overlijden daarvan binnen enkele dagen tevens melding te maken aan de Landelijke Werkgroep Wiegendood via het speciale meldnummer: **06 – 51 29 37 88**.

Uiteraard doe je dit alleen met toestemming van de ouders. Een arts van de werkgroep kan adviseren over de mogelijkheden van nader (medisch) onderzoek en extra begeleiding bieden.

Nazorg is van groot belang. Niet alleen voor ouders, maar ook voor jou, jouw gezin en de eventuele andere aanwezige kinderen. Aandacht voor alle betrokkenen en openheid over de gang van zaken voorkomen dat het rouwproces extra wordt belast.

De Expertisegroep Wiegendood, van de Nederlandse Vereniging voor Kindergeneeskunde, kan advies geven en behulpzaam zijn bij de nazorg (ook via tel. **06 – 51 29 3788**).

Instructies ter voorkoming van wiegendood in het kort

Zie voor uitgebreide richtlijnen Protocol ter voorkoming van wiegendood binnen het kinderdagverblijf P10 Documenten Kwaliteitshandboek

1: Slaaphouding

- Niet op de buik.
- Rugligging stimuleren.

2: Warmtestuwing voorkomen

- Hoofd niet bedekken.
- Centrale verwarming uit.
- Bij zon: gordijnen sluiten.
- Baby niet te dik gekleed in bed leggen.
- Ventileer de ruimte.

3: Veilige slaappleaats

- Gebruik een goed aansluitende babyslaapzak.
- Gebruik geen kussens, slopen, stootkussentjes, knuffels of dekbed.
- Bij gebruik deken: het bedje zo kort mogelijk opmaken (zie eerste pagina van dit document).
- Kind nooit met een slab om te slapen leggen.
- Beddengoed en matrassen goed luchten.
- (Haar)speldjes, koordjes en sieraden verwijderen.
- Geen zeiltjes gebruiken.

4: Algemene richtlijnen

- Laat de baby niet zomaar een tijd huilen.
- Ga éénmaal in de 10 minuten kijken in de slaapkamer.

Alternatieve slaapplekken

Wieg en campingbedje

Het gebruik van een wieg en campingbedje als slaapplek voor een kind op de kinderopvang is bij SKF niet toegestaan.

Buitenbedje (Lutjepotje)

Er zijn speciale buitenbedjes waar een baby zowel in de winter als zomer veilig buiten in kan slapen. Dat zijn houten 'buitenslaaphuisjes', waarin precies een matrasje past. Aan de voorzijde is het voorzien van horrengaas waardoor er geen insecten, katten en honden bij de baby kunnen komen. Deze buitenbedjes hebben het buiten slapen bij kinderdagverblijven mogelijk gemaakt. Inmiddels maken meerdere kinderdagverblijven gebruik van de buitenslaaphuisjes. Naast de kinderdagverblijven worden deze buitenbedjes ook te huur aangeboden aan particulieren. De buitenslaaphuisjes voldoen net als een gewoon kinderledikant aan het Warenwetbesluit kinderbedden en -boxen. De eisen die door de wet aan buiten bedjes worden gesteld, zijn

dezelfde eisen al van een kinderledikant voor de kinderopvang. Het gebruik van zelfgebouwde buitenbedjes op de kinderopvang is niet toegestaan.

Buiten slapen in een buitenbedje (anders dan bij buiten slapen terwijl er buiten gespeeld wordt door de groep onder direct toezicht van de pedagogisch medewerkers) bij SKF-kinderopvang behoort niet tot het standaard aanbod en zal niet bij alle locaties toegestaan zijn. Op de kinderopvang wordt alleen gebruik gemaakt van een buitenbedje op verzoek van ouders. Indien ouders het verzoek indienen of hun kindje in een buitenbedje kan slapen bij de opvang, dan wordt er eerst onderzocht door de leidinggevende of de locatie de veiligheid bij buiten slapen kan garanderen. Hiervoor wordt gekeken naar de inrichting, toegankelijkheid en het zicht op de buitenruimte waar het bedje moet komen te staan.

Als er wordt overgegaan tot buiten slapen, dan hebben ouders kennisgenomen van V10 Veilig slapen op de kinderopvang. Ouders tekenen het toestemmingsformulier hiervoor en zij tekenen voor het gebruik van een buitenbedje voor hun kind.

- Gebruik het buitenbedje tot een leeftijd van 4 jaar. Het gebruik van de bedjes zijn tot die leeftijd getest en goedgekeurd.
- Laat oudere kinderen, bij gebruik van een dubbel bed, slapen in het onderste bedje
- Zorg ervoor dat het matrasje goed aansluit, er mag geen ruimte zitten tussen het matras en de binnenmaat van het buitenslaap huisje.
- Als de bodem van het huisje dicht is, zorg er dan voor dat het matrasje regelmatig uit het bedje gehaald wordt om te ventileren.
- Plaats het buitenslaap huisje niet in de volle zon, zorg er in ieder geval voor dat een baby niet in de zon ligt. Gebruik eventueel een parasol.
- Pas de kleding en het beddengoed aan op de buitentemperatuur en controleer regelmatig of de baby het niet te warm of te koud heeft. Dit doe je door twee vingers in de nek te leggen. Een baby die zweet in het nekje heeft is te warm. Koude handjes zijn niet ongewoon.
- Gebruik bij lage buitentemperaturen een slaapzak en eventueel een deken om de baby stevig in te stoppen. De dikte van de slaapzak en het wel of niet afritsen van de mouwen hangt af van de temperatuur.

- Gebruik geen dekbed
- Plaats het bedje zo, dat er goed zicht is vanuit de leefruimte op het slapende kind.
- Sluit het bedje niet af met een laken of deken, maar zorg dat luchtcirculatie mogelijk blijft.
- Plaats het bedje zo, dat personen van buiten de kinderopvang geen toegang hebben tot het bedje (uit het zicht of achter afgesloten hek).
- Ga regelmatig kijken bij het kind of het nog rustig slaapt.
- Laat een kind niet buiten slapen bij extreme weersomstandigheden. Hieronder vallen extreme regenval, mist, storm, extreme kou en hitte.
- Laat het kind in kleine stapjes wennen aan buiten slapen. Begin dus met één slaapje op de dag buiten en verhoog dit eventueel geleidelijk naar twee slaapjes. Baby's tot een jaar moeten niet langer dan drie uur buiten slapen, omdat een geleidelijke afkoeling koude stress doet toenemen.
- Ga regelmatig kijken bij de baby als deze buiten slaapt. Doe dit even vaak als je bij slapende baby's binnen doet. Dit is belangrijk om signalen van honger of wakker worden en calamiteiten op te kunnen merken.
- Laat baby's en kinderen met neurologische stoornissen niet buiten slapen. Laat daarnaast baby's en kinderen met een extreem gevoelige huid of die duimzuigen niet buiten slapen bij lage temperaturen.
- Check per locatie en per dag of de buitenlucht schoon genoeg is om baby's buiten te laten slapen. Check of de buitenlucht op jouw locatie schoon genoeg is om baby's buiten te laten slapen. Dit kan op de website "[check je plek](#)" van de Rijksoverheid. Bij een groene score is het verantwoord om baby's buiten te laten slapen. Luchtverontreiniging, met name de stoffen PM10 en NO2, is namelijk geassocieerd met verhoogde wiegendoodsterfte.

Kinderwagen

Buiten slapen in een kinderkwagen is bij SKF alleen toegestaan indien er direct toezicht is (de pedagogisch medewerker is in dezelfde ruimte aanwezig).

Slapen in de kinderkwagen is alleen toegestaan voor baby's met een leeftijd

van 0 tot 5 maanden en uitsluitend als men zeker weet dat het kind zich nog niet omdraait of optrekt tot zitten.

Het gebruik van een kinderwagen als slaapplek vervangt niet het slapen in een kinderledikant. Redenen waarom er gebruik kan worden gemaakt van een kinderwagen als alternatieve slaapplek kunnen zijn:

- De pedagogisch medewerker gaat met de kinderen naar buiten en neemt de baby mee in de kinderwagen, alwaar de baby in slaap valt;
- De baby kan in de slaapruiimte niet in slaap komen, maar wel in een kinderwagen in aanwezigheid van de pedagogisch medewerker en andere kinderen;
- Wanneer, vanwege het warme weer buiten, de temperatuur binnen te hoog wordt en de gehele groep buiten verblijft alwaar het koeler is.

Kinderwagen (geschikt vanaf 0 tot 6-9 maanden)

Een kinderwagen is een wagen met platte bak voor baby's van 0 tot ongeveer 6-9 maanden. De bak van de kinderwagen kan vaak gebruikt worden als reiswieg, maar is niet geschikt voor vervoer in de auto. Een kinderwagen met een grote bak is het meest comfortabel voor een kind. Voor de motorische ontwikkeling van baby's is het beter als ze platliggen, zodat ze kunnen bewegen. De kinderwagen moet voldoen aan Europese norm: **NEN-EN 1888**.

Bij gebruik van een tweedehands kinderwagen

- Kijk of de kinder- of wandelwagen voldoet aan Europese norm NEN-EN 1888.
- Let op slijtage van de wagen, de wielen, het inklapmechanisme en de remmen.
- Let op slijtage van de bak of het zitje en de bevestiging daarvan.
- Kijk of het frame niet verbogen is, dat geeft zwakke plekken in de constructie.

Gebruiktips

- Maak de wagen rijklaar, doe de rem erop en zet dan pas het kind erin.
- Laat een kind niet alleen in de wagen.
- Zet de wagen, als hij stilstaat, altijd op de rem.

- Hang geen zware tas of spullen aan de duwbeugel.
- Voorkom beknelde vingers en klap de wagen niet in of uit als er een kind vlak naast staat.
- Hou het kind altijd in de gaten. Kijk regelmatig of de baby nog rustig slaapt.
- Controleer de wagen regelmatig op mankementen.

Speciaal voor kinderwagens geldt:

- Doe de kap van de kinderwagen pas omhoog als de baby erin ligt.
- Doe bij windstil weer of binnenshuis de kap omlaag voor voldoende ventilatie.
- Zorg dat de baby het in de kinderwagen niet te warm heeft: zet een baby niet lang in de volle zon, maar gebruik een parasol. Zet de wagen ook niet te dicht bij een verwarming.
- Plaats de wagen zo dat er goed zicht is vanuit de leefruimte op het slapende kind. Laat het kind niet alleen in de wagen in een ruimte waar geen doorlopend zicht op is.
- Plaats de wagen zo dat personen van buiten de kinderopvang geen toegang hebben tot de wagen (buiten uit het zicht of achter afgesloten hek, binnen achter afgesloten toegangsdeur(en)).
- Ga regelmatig kijken bij de baby of het nog rustig slaapt.
- Als een kindje zichzelf veel omrolt, optrekt en gaat zitten, is de kinderwagenbak niet diep genoeg en daardoor niet veilig meer.
- Zie tevens P10 Protocol Wiegendood in de bijlage voor verdere richtlijnen ten aanzien van veilig slapen.

Buikdrager

Op de kinderopvang wordt alleen gebruik gemaakt van een buikdrager in overleg met ouders en wanneer de pedagogisch medewerker(s) dit zelf wi(len). Het behoort niet tot het standaard aanbod van SKF. Bij gebruik van een buikdrager hebben ouders kennis genomen van V10 Veilig slapen op de kinderopvang. Ouders tekenen het toestemmingsformulier hiervoor en zij tekenen voor het gebruik van een buikdrager voor hun kind door een bij naam genoemde medewerker in het formulier. Het gebruik van een draagdoek waarin de baby horizontaal gedragen wordt of rugdrager is niet toegestaan.

Een buikdrager voldoet aan de volgende eisen:

- Een draagzak waarin de baby rechtop gedragen wordt: de baby kan ofwel naar de dragende persoon kijken of naar voren.
- Een draagzak, waarin de baby rechtop gedragen wordt, moet voldoen aan de Europese norm voor buikdragers: **NEN-EN 13209-2**.
- De draagzak moet voldoende steun in de rug en aan het hoofd geven, een jonge baby kan zijn hoofd namelijk nog niet goed zelf rechtop houden of ondersteunen.
- Een baby moet door de draagzak goed ondersteund worden, als de baby heel klein is, maar ook als de baby groter is. Kies een model met goede verstelmogelijkheden, waar nodig een bijpassende verkleiner.
- In onze kinderopvang gebruiken we geen draagdoek/draagzak waarin de baby horizontaal gedragen wordt. Door de vorm van de doek wordt het gezichtje deels bedekt en ligt het kindje met een gebogen rug, hierdoor hebben kinderen meer moeite met ademen.

Bij gebruik van een tweedehands buikdrager:

- De buikdrager voldoet aan de norm NEN-EN 13209-2.
- De stof en vooral de stiksels mogen niet stuk of versleten zijn.
- De schouderbanden moeten nog goed vastzitten.
- Het verstelmechanisme moet nog goed werken.

Gebruiktips

- Volg de gebruiksaanwijzing behorende bij de buikdrager, denk aan het maximale gewicht en dergelijke.
- Let erop dat het kindje altijd vrij kan ademen.
- Draag het kind nooit onder een dichte jas. Als een kindje onder een jas wordt gedragen, moet het gezichtje altijd boven de jas uitkomen.
- Let erop dat bij hele jonge baby's dat het hoofdje en de wervelkolom goed worden ondersteund.
- Houd de temperatuur in de gaten. De zon is gauw te warm op het hoofdje van een kind en als het koud is, zit het kindje stil en kan het snel koud krijgen. Controleer regelmatig hoe het kindje zich voelt.
- Oefen eerst met omdoen, afdoen, openen, sluiten en eventueel knopen zonder kind.
- Let er bij elk gebruik op of de sluiting goed dicht klikt.
- Gebruik de buikdrager niet als de banden kapot of versleten zijn.

- Een kindje zit niet vast in de buikdrager, wees daarom extra voorzichtig met vooroverbuigen of bukken.
- Let erop dat je evenwichtspunt verandert bij het dragen van een buikdrager.
- Met een buikdrager zie je niet waar je je voeten neerzet, let extra op om niet te struikelen.
- Maak in het begin geen lange wandelingen met een kindje.
- Draag het kind niet in een buikdrager tijdens het koken, op de fiets of in de auto.
- Houd de temperatuur in de gaten: een draagdoek/buikdrager is vergelijkbaar met één laagje kleding.

I12 Bijlage bij intakeformulieren (voor kinderdagverblijf, kinderen tot 1 jaar)

Toestemmingsformulier alternatieve slaapplekken voor jonge kinderen
(behorende bij V10 Veilig slapen op de kinderopvang – protocol)

0 Ouder(s)/verzorger(s) geven toestemming voor buiten slapen van hun kind in een speciaal buiten bedje (Lutjepotje).

0 Ouders geven toestemming voor het gebruik van een kinderwagen als slaapplek

0 Ouder(s)/verzorger(s) geven toestemming voor het gebruik van een buikdrager door de volgende medewerker(s):

- Ouder(s)/verzorger(s) hebben kennis genomen van de richtlijnen in het protocol V10 Veilig slapen op de kinderopvang en gaan met de inhoud akkoord.
- Ouder(s)/verzorger(s) zijn op de hoogte van de locatiespecifieke omstandigheden waaronder hun kind buiten slaapt (inrichting buitenruimte, toegankelijkheid buitenruimte, toezicht op buitenruimte) en gaan hiermee akkoord.

Naam locatie: -----

Naam ouder(s):

Naam kind(eren):

Handtekening ouder(s):

Plaats en datum: -----

De toestemming voor buiten slapen in een buitenbedje is geldig tot het moment waarop het kind zelfstandig kan gaan staan in het buiten bedje. Daarna vervalt de toestemming en wordt er niet meer buiten geslapen.

De toestemming van een kinderwagen vervalt als slaapplek wanneer het kind kan draaien en eerder als de medewerkers het gebruik van de kinderwagen als slaapplek niet meer als veilig ervaren

De toestemming voor het gebruik van de buikdrager is alleen voor gebruik door de bij naam genoemde medewerker(s) en vervalt zodra de medewerker(s) het gebruik stopzet of bij bereiken van max. toegestaan gewicht voor het gebruik van de buikdrager (zie productspecificaties in gebruiksaanwijzing).

113 Bijlage bij intakeformulieren (voor kinderdagverblijf, kinderen tot 1 jaar)

Toestemmingsformulier voor buikslapen bij jonge kinderen

(behorende bij V10 Veilig slapen op de kinderopvang – protocol)

Stichting Kinderopvang Friesland is i.v.m. onderstaande reden geen voorstander van buikslapen.

- Rugligging is de veiligste slaaphouding voor een baby. Een baby op de buik te slapen leggen maakt het risico van wiegendood wel vier tot vijf maal groter dan gemiddeld. Bij een verkouden baby nog iets meer. Leg een baby ook niet één enkele keer op de buik te slapen, bijvoorbeeld omdat het kind alleen dan troostbaar lijkt. Als een baby niet gewend is aan buikligging is het risico namelijk veel groter. Er zijn helaas diverse voorbeelden dat zo'n uitzondering fataal afliep.
- Er zijn bepaalde, maar niet vaak voorkomende (aangeboren) afwijkingen waarbij buikligging (tijdelijk) wel wenselijk kan zijn. We vragen deze ouders in zo'n geval om een schriftelijke verklaring van hun arts te overleggen en zullen dit als kopie in het dossier bewaren..

Willen ouders, na deze adviezen desondanks dat hun baby in buikhouding slaapt (soms is hun kind daar al aan gewend), dan moet de reden hiervan in onderstaande gedeelte nauwkeurig worden omschreven.

Reden van buikslapen ouders:

Kinderen worden niet op de buik gelegd bij het slapen als ze medicatie gebruiken waar in de bijsluiters wordt aangegeven dat er een slaapverwekkend middel in zit. Dit geldt bijvoorbeeld voor alle hoestdrankjes met de stoffen fenothiazine of promethazine.

Ouder(s)/verzorger(s) hebben kennis genomen van de richtlijnen in het protocol V10 Veilig slapen op de kinderopvang en gaan met de inhoud akkoord.

Naam locatie: -----

Naam ouder(s): -----

Naam kind: -----

Handtekening ouder(s):

Plaats en datum: -----

De toestemming het slapen op de rug is geldig tot het moment waarop het kind zelfstandig kan gaan rollen en/of bij de kinderopvang het besluit wordt genomen om het kind niet op de rug te laten slapen i.v.m. de veiligheid van het kind.

I14 Bijlage bij intakeformulieren (voor kinderdagverblijf, kinderen)

Toestemmingsformulier voor inbakeren bij jonge kinderen

(behorende bij V10 Veilig slapen op de kinderopvang – protocol)

Stichting Kinderopvang Friesland is i.v.m. onderstaande reden geen voorstander van inbakeren (*blad 1 van 2*)

Inbakeren bestrijdt alleen symptomen.

Wanneer een baby onrustig is, heeft dat meestal een reden. Het is eigenlijk beter om op zoek te gaan naar de oorzaak van de onrust, terwijl je met inbakeren alleen de symptomen bestrijdt. Je lost het probleem dus niet op, maar onderdrukt slechts de gevolgen.

Inbakeren kan uitdagend zijn om het kind consequent op dezelfde manier in te bakeren.

Niet elke methode is even eenvoudig en dit maakt het lastig om je baby consequent op dezelfde manier in te bakeren.

Het is lastig om de juiste inbaker-methode te vinden voor je kindje.

Wat voor de ene baby fantastisch werkt, werkt voor de ander misschien helemaal niet. Op zoek gaan naar wat je baby fijn vindt kost een hoop tijd, geld en energie.

Veel inbakermethodes zijn erg warm.

Dat is heerlijk in de winter, maar bij warm weer kan het gevaarlijk zijn. Kinderen kunnen oververhit raken

Je baby kan minder bewegen.

Met inbakeren beperk je de bewegingsvrijheid. Dit kan vervelend zijn voor bijvoorbeeld baby's die liever hun handjes omhoog hebben. Ook is bewegingsvrijheid volgens sommige opvattingen belangrijk voor de

ontwikkeling van baby's. Zelf controle hebben over het lijfje helpt bij het zelfstandig leren slapen en de slaap te reguleren.

Je haalt de natuurlijke communicatiesignalen van je baby weg.

Een baby wrijft van nature bijvoorbeeld vaak in zijn oogjes als hij slaperig wordt of brengt zijn handje naar zijn mond als hij honger heeft. Een ingebakerde baby kan deze signalen niet meer afgeven.

Let op dat je een methode kiest die de heupontwikkeling niet in de weg staat.

Het is heel belangrijk dat je baby de beentjes gewoon kan bewegen, zodat de heupjes goed kunnen ontwikkelen.

Inbakeren kan gevaarlijk zijn zodra je baby kan omrollen.

Tussen de 4 en 6 maanden leert een baby omrollen. Je moet dan per direct stoppen met inbakeren, want dit kan heel gevaarlijk zijn! Om te voorkomen dat je kindje met zijn gezichtje naar beneden belandt en geen lucht krijgt, moet je kindje zich kunnen opdrukken met de handjes. Strakke inbakermethodes laten dit niet toe.

Inbakeren moet je weer afbouwen.

Dit is misschien wel het grootste nadeel van inbakeren. Tussen de 4 en 6 maanden (zodra je baby kan omrollen) moet je direct gaan afbouwen. De fijne motoriek ontwikkelt pas tussen de 7 en 9 maanden, dus eigenlijk is je kindje hier nog niet aan toe. De overstap naar bewegingsvrijheid is heel groot. Zelfs eerst 1 armpje vrijleggen, terwijl je het andere armpje ingebakerd laat, is een (te) grote stap. Grote kans dat je baby onrustig wordt en veel tijd nodig heeft om te wennen aan de nieuwe situatie. Dit is het moment dat veel ouders denken: was ik maar nooit begonnen met inbakeren!

Willen ouders, na deze adviezen desondanks dat we hun baby inbakeren (soms is hun kind daar al aan gewend) dan moet de reden hiervan in onderstaande gedeelte nauwkeurig worden omschreven en een verklaring kunnen overleggen van het consultatiebureau of de huisarts.

Reden van inbakeren ouders:

- We bakeren kinderen op de kinderopvang alleen in na advies van het consultatie bureau of huisarts.
- We bakeren kinderen alleen met een inbakerzak van Puckababy Original. Dit is de beste geteste inbakerzak van 2023 en kan maar op één manier worden gebruikt.

Ouder(s)/verzorger(s) hebben kennis genomen van de richtlijnen in het protocol V10 Veilig slapen op de kinderopvang en gaan met de inhoud akkoord. (blad 2 van 2)

Naam locatie: -----

Naam ouder(s): -----

Naam kind: -----

Handtekening ouder(s):

Plaats en datum: -----

De toestemming tot inbakeren is geldig tot het moment waarop het kind zelfstandig kan gaan rollen en/of bij de kinderopvang het besluit wordt genomen om niet meer in te bakeren i.v.m. de veiligheid van het kind.

115 Bijlage bij intakeformulieren (voor kinderdagverblijf, kinderen)

Toestemmingsformulier voor slaapverwekkende stof in medicatie bij jonge kinderen

(behorende bij V10 Veilig slapen op de kinderopvang - protocol)

Stichting Kinderopvang Friesland is geen voorstander van het gebruik van de stof promethazine en fenothiazine in medicatie zoals bijvoorbeeld hoestdrankjes. We dienen het alleen toe op doktersrecept en een verklaring van een arts dat dit middel voor dit kind het enige is wat de klachten vermindert.

Willen ouders, na dit advies desondanks dat hun kind dit middel krijgt toegediend dan moet de reden hiervan in onderstaande gedeelte nauwkeurig worden omschreven en moet er een doktersverklaring worden overlegd. Deze wordt samen met dit toestemmingsformulier in het dossier van het kind gedaan.

Reden van medicatie met slaapverwekkende middelen ouders:

Kinderen worden niet op de buik gelegd bij het slapen als ze medicatie gebruiken waar in de bijsluiters wordt aangegeven dat er een

slaapverwekkend middel in zit. Dit geldt bijvoorbeeld voor alle hoestdrankjes met de stoffen fenothiazine of promethazine.

Ouder(s)/verzorger(s) hebben kennis genomen van de richtlijnen in het protocol V10 Veilig slapen op de kinderopvang en gaan met de inhoud akkoord.

Naam locatie: -----

Naam ouder(s): -----

Naam kind: -----

Handtekening ouder(s):

Plaats en datum: -----

De toestemming geldt tot de medicatie niet meer nodig is. Bij een herhaalrecept binnen een maand is de verklaring nog steeds geldig. Na een maand willen we graag opnieuw een doktersverklaring en uitdrukkelijk toestemming voor het toedienen van deze medicatie.